

**HARİTA VE KADASTRO MÜHENDİSLERİ ODASI
İSTANBUL ŞUBESİ**

“ORMAN KADASTROSU VE 2B SORUNU” SEMPOZYUMU

ORMAN KADASTROSU VE “2/B” GERÇEĞİ

Dr. Erdal KÖKTÜRK, Beykoz Belediyesi

**Doç. Dr. Erol KÖKTÜRK, Kocaeli Üniversitesi,
Karamürsel MYO**

**İstanbul
17-18 Eylül 2004**

**3. BOĞAZ
KÖPRÜSÜNE
HAYIR!..**

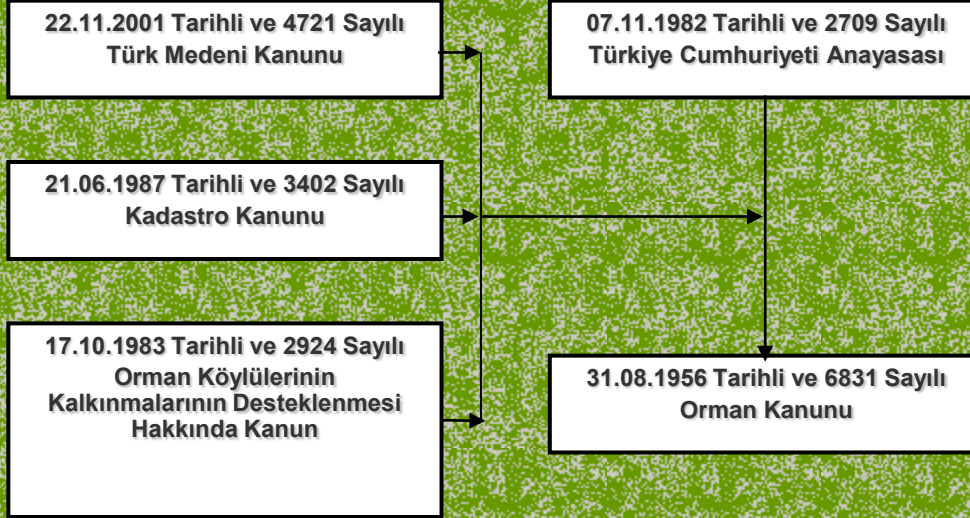
**ÜLKE
TOPRAKLARININ
YABANCILARA
SATIŞINA
HAYIR!..**

- ➔ **Toplum yararını savunuyoruz**
- ➔ **Ormanların da, toprak gibi doğal kaynaklar arasında yer aldığına inanıyoruz. Anayasanın 168. maddesindeki nitelemeye katılıyoruz.**
- ➔ **Ormanların özelleştirilmesini benimsemiyoruz**
- ➔ **Yaşamın sürdürülebilirliğinin, doğal kaynakların ve eko sistemin sürdürülebilirliğiyle içi içe olduğuna inanıyoruz**

BİLDİRİNİN ÇERÇEVESİ

- ➔ “2/B” Nedir?
- ➔ Ormanlarda Bilim ve Fen Bakımından Nitelik Yitirme Kavramının Analizi
- ➔ Orman Bütünlüğünün Sağlanmasını Güçleştiren Orman İçi Açıklıkların Ormanlaştırılması
- ➔ Orman Kadastro ve Orman Sınırları Dışına Çıkarılan 2B Alanlarının Kadastro ve Mülkiyet Sorunları
- ➔ Tapu Kütüğüne Tescil Edilemeyen Orman Kadastro Faaliyetlerine Tescil Kabiliyeti Kazandırılması
- ➔ Hatalı Bir Şekilde Orman Sınırları Dışına Çıkarıldığı Tespit Edilen 2B Alanlarının Yeniden Ormana Dönüştürülmesi
- ➔ Bir Örnek İnceleme Alanı Beykoz (İstanbul)

- ➔ Türk hukuk sisteminin “sahipsiz mallar” arasında saydığı
- ➔ Devletin “özel mülkiyete konu olmasına” izin vermediği
- ➔ Türk Medeni Kanunu’na göre, niteliği gereği kamunun ortak kullanımına açık bulunan
- ➔ Anayasal bir koruma ve güvence altında olan

ormanların, “sınırlandırılması ve bir kamu malı olarak ‘maliye hazinesi’ adına tapu kütüğüne tescil edilmesi,” orman kadastro olarak adlandırılmaktadır.

Türkiye’de orman kadastro su sürerken, diğ er yandan iş gal edilen orman alanları da, “bilim ve fen bakımından orman niteliğini yitirdiğ i,” gerekçesiyle, orman sınırları dışına çıkarılması süreci

- ➔ İlk kez 1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Yasası ile ö ngörö lmü ştür.
- ➔ 1961 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nda, “ormanların daraltılamayacağı”nın belirtilmesi üzerine, orman dışına çıkarma iş lemleri yapılamamıştır.
- ➔ 1961 Anayasası’nın 131. maddesi 1970 yılında değ iştirilmiş ve “ormanlarla ilgili anayasa hükümlerinin yürürlüğe girdiğ i 15.10.1961 tarihinden önce orman niteliğini yitiren yerlerin, orman sınırları dışına çıkarılabileceğ i,” kabul edilmiştir.
- ➔ Bu doğrultuda, 6831 sayılı Orman Yasası’nda, 1973 yılında 1477 sayılı yasa ile değ işiklik yapılmış ve böylece Türkiye’de, yoğun biçimde orman sınırları dışına çıkarma iş lemleri başlamıştır.

Dönemler	Türkiye'de Orman Kadastrosu Yapılacak Alan (Km ²)	Kadastrosu Biten Ormanlar (Km ²)
1937-1984	201992,96	92585,09
1985-1989		13890,40
1990-1994		23000,00
1995-2000		21094,30
2001-2002		12314,01
1937-2002 (01.01.2003)		162684,30 (%80,5)

Çizelge 2: Türkiye'de Orman Kadastrosu

Dönemler	Orman Dışına Çıkarma İşleminin Yasal Dayanağı	Orman Dışına Çıkarılan Alan (Km ²)
1974-1982	1973 Tarihli ve 1744 Sayılı Yasa	1025,60
1983-1985	1983 Tarihli ve 2896 Sayılı Yasa	270,30
1986-2002	1986 Tarihli ve 3302 Sayılı Yasa	3438,29
	TOPLAM	4734,19

Çizelge 3: Türkiye'de Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Alanlar

Sonuçlara bakıldığında, 1970 yılında yapılan anayasal, 6831 sayılı yasada 1973 yılında 1744 sayılı yasa ile yapılan yasal değişikliğin, ormanların "2B" adı alındaki talanının miladı olduğu ortaya çıkmaktadır.

**ÜLKE
TOPRAKLARININ
YABANCILARA
SATIŞINA
HAYIR!..**

Doğal niteliği gereği korunması ve çoğaltılması konusundaki duyarlılığa karşın, orman örtüsü, sürekli olarak yok edilmektedir. Bunun pek çok nedeni vardır. En önemli nedenler arasında şunlar sayılabilir:

- ➔ 3116 sayılı Yasa uyarınca 01.06.1937 tarihinden başlayarak on yılda bitirilmesi öngörülen, ancak 66 yılda (1937-2003) %80.5'i tamamlanan ve bunun da yalnızca 1/4'ü tapu kütüğüne tescil edilebilen **orman kadastro** **konusundaki başarısızlık**,
- ➔ Orman dışına çıkarma konusunun **anayasa ile düzenlenmesi** (Madde: 169/4),
- ➔ Orman tanımlarında sıkça yapılan değişikliklerin, **kesinleşen orman sınırlarında da değişiklikleri** gerektirmesi.

“2/B” Nedir?

“2/B” terimi, 31.08.1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanunu’nun orman sayılan yerlerden orman sınırları dışına çıkartılacakları belirten 2. maddesinin B bendi için kullanılmaktadır. Bu terim, “yasada niçin yer aldığı”ndan veya “kaç kez değişikliğe uğradığı”ndan çok, kamuoyunda, “tahrip edilen orman alanlarını” ve “rant bölgelerini” tanımlayan “gizemli bir sözcük”, adeta bir “şifre” gibi kullanılmasıyla dikkat çekmektedir.

“2/B” terimi, yasanın 2. Maddesinin B bendini nitelemekten çıkmış, bir kavrama dönüşmüştür. Nasıl bir kavrama?

Toplumda, bir yer “2/B” ise,

- ➔ **Sahipsizdir**
- ➔ **Kolayca işgal edilebilir**
- ➔ **Yağmalanabilir**
- ➔ **İmar mevzuatına aykırı biçimde rahatlıkla kullanılabilir**
- ➔ **Kaçak yapılaşmaya elverişlidir**

görüşü egemendir. Bu yerler tapu dışı “**harici senetle**” alınıp satılabilen, her türlü denetimden uzak, istenildiği gibi kullanılabilen yerlerdir...

Nasıl oluyor da, 21. yüzyılda, anayasal koruma ve güvence altında olan devlet ormanları üzerinden böylesi **başboş, kontrol dışı, yağmaya açık alanlar** oluşabiliyor?

Anayasanın, "IV. Ormanlar ve orman köylüsü / A. Ormanların korunması ve geliştirilmesi" başlıklı 169. maddesinin 4. fıkrası, "*Orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tespit edilen yerler ile 31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş olan tarla, bağ, meyvelik, zeytinlik gibi çeşitli tarım alanlarında veya hayvancılıkta kullanılmasında yarar olduğu tespit edilen araziler, şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerler dışında, orman sınırlarında daraltma yapılamaz,*" hükmünü getirmiştir.

6831 sayılı Orman Kanunu'nun 2. maddesinin

(A) bendinde, "*orman olarak korunmasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, tersine tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tespit edilen*" yerlerin,

(B) bendinde, "*31.12.1981 tarihinden önce, bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş olan tarla, bağ, meyvelik, zeytinlik gibi çeşitli tarım alanlarında veya hayvancılıkta kullanılmasında yarar olduğu tespit edilen araziler, şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu*" yerlerin,

devlete ait ise maliye hazinesi adına; kamu tüzel kişilerine ait ise, bu kurumlar adına; özel orman ise, sahipleri adına, orman sınırları dışına çıkartılacağı; bu yerler dışında orman sınırlarında hiçbir surette daraltma yapılamayacağı,

öngörülmüştür. Bu kural, dayanağını anayasanın 169. maddesinin son fıkrasından almaktadır

Görüldüğü gibi, dayanağını anayasadan alan ve Orman Kanunu'nun 2. maddesinde (A) ve (B) olmak üzere iki ayrı bent ile düzenlenen orman sınırları dışına çıkarma konusunda, kamuoyunun, yalnızca (B) bendi ile orman dışına çıkarmayı ifade eden “2/B” terimini kullanması dikkat çekicidir.

- ➔ **Ormanlarda Bilim ve Fen Bakımından Nitelik Yitirme Kavramının Analizi**
- ➔ **Orman Bütünlüğünün Sağlanmasını Güçleştiren Orman İçi Açıklıkların Ormanlaştırılması**
- ➔ **Orman Kadastrosu ve Orman Sınırları Dışına Çıkarılan 2B Alanlarının Kadastro ve Mülkiyet Sorunları**
- ➔ **Tapu Kütüğüne Tescil Edilemeyen Orman Kadastrosu Faaliyetlerine Tescil Kabiliyeti Kazandırılması**

Ormanlarda Bilim ve Fen Bakımından Nitelik Yitirme Kavramının Analizi

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde, ormanların bilim ve fen bakımından nasıl nitelik kaybettiğine ilişkin 7/2891 esas sayılı soru önergesine Çevre ve Orman Bakanlığınca verilen yazılı yanıtta, "...Bir yerin doğal sebeplerle orman niteliğini kaybetmesi hemen hemen imkansızdır. Evveliyatı orman olup, bugün orman niteliğini kaybetmiş olan yerlerin tamamı insan eliyle orman niteliğini kaybetmiş yerlerdir..." denilmektedir.

6831 sayılı Orman Kanunu, ormanı, "...Tabii olarak yetişen veya emekle yetiştirilen ağaç ve ağaçlık toplulukları, yerleriyle birlikte orman sayılır..." şeklinde tanımlamaktadır (Madde: 1). Buna göre, ağaçların herhangi bir nedenle yok edilmesi, o yerlerin orman toprağı olmasını etkilememektedir. Dolayısıyla ağaçların kesilmesiyle veya sökülmesiyle o yerlerin orman toprağı vasfı yok edilemeyeceği gibi, bu yerlerin ağaçlandırılarak yeniden ormanlaştırılması da olanaklıdır. Bu durum, gerek Anayasa Mahkemesi (28.11.1989 tarihli ve Esas.1988/63, Karar.1989/47 sayılı karar) ve gerekse Yargıtay (H.G.K. Kararı 03.06.1998 tarih ve Esas.1998/20-463, Karar.1998/386) kararlarıyla da açıklığa kavuşturulmuş ve kesinleştirilmiş bulunmaktadır. Bu durumda, Çevre ve Orman Bakanlığının, ormanlardan ağaçların kesilerek veya sökülerek ormanın nitelik yitirdiğini belirtmesinin hukuksal, bilimsel ve teknik bir dayanağı bulunmamaktadır.

Bilim ve fen bakımından nitelik kaybı nitelemesi, gerek anayasada ve gerekse Orman Kanunu'nda dile getirilmesine karşın, bilimsel ve teknik açıdan tanımlanmadığı gibi, ayrıca böylesi bir nitelemenin tercih edilmiş olması da, bilim çevreleri ve yargı organları tarafından eleştirilmektedir. Ormanlarda ağaç keserek ve bina yaparak bir ormanın nitelik kaybedemeyeceği ve suç oluşturan bu eylemlerle, olsa olsa "**orman niteliğinin kaybettirilmesinden**" söz edilebileceği belirtilmektedir.

Ormanlarda nitelik kaybının, yalnızca şu nedenlerle olabileceği belirtilmektedir (ATBAŞOĞLU 2003):

- Büyük bir deprem felaketi yüzünden orman alanlarının altüst olması ve bunun bir sonucu olarak, orman alanlarında bir daha ağaç ve bitki yetişmeyecek kaya veya benzeri örtünün gelmesi,
- Küresel ısınma gibi büyük bir felaket sonucu, orman alanlarının erozyona uğrayarak çölleşmesi,
- Bir göktaşı düşmesi sonucu orman alanlarının tahrip olması ve bir daha ağaç ve bitki yetişmesi olanaklarının tümünden kaybolması.

Oysa şimdilerde nitelik kaybı, "ormanı işgal edenlerin ağaçları ve bitki örtüsünü tahrip etmesi"ne indirgenmektedir.

Orman Bütünlüğünün Sağlanmasını Güçleştiren Orman İçi Açıklıkların Ormanlaştırılması

6831 sayılı Orman Kanunu'nun 17. maddesinin birinci fıkrasına göre, "... Devlet ormanları içinde ... her çeşit bina ve ağıl inşası ve hayvanların korunmasına mahsus yerler yapılması ve tarla açılması, işlemesi, ekilmesi ve orman içinde yerleşilmesi yasaktır." İkinci fıkrada da, "... Devlet ormanlarının ... açıklıklarından faydalanılarak işgal, açma veya herhangi şekilde olursa olsun kesme, sökme, budama veya boğma yollarıyla elde edilecek yerlerle, buralarda yapılacak her türlü yapı ve tesisler, şahıslar adına tapuya tescil olunamaz. Buralara doğrudan doğruya orman idaresince el konulur..." denilmektedir.

Görüldüğü gibi, 6831 sayılı Orman Yasası'na göre, devlet ormanları içinde her tür bina ve ağıl inşası ve hayvanların barınmasına özgü yerler yapılması, tarla açılması, işlemesi, ekilmesi ve yerleşilmesi yasaktır (Madde: 17, 79, 91'den...114'e kadar). Orman Yasası, dört bir yanı ormanlarla çevrili olan ve yararlanmak için ormanın geçilmesi ve kullanılması zorunlu bulunan "orman içi açıklıklar"ın, orman bütünlüğünü bozucu niteliğe sahip olmaları gerekçesiyle özel mülkiyete konu olmalarını yasaklamış ve bu yerlerin açma yoluyla genişletilerek, her türlü bina ve tesislerle işgali durumunda orman yönetiminin doğrudan el koymasını öngörmüştür (6831 sayılı yasa, Madde: 17/2; Yargıtay H.G.K.Kararı, 26.03.1997, E.1996/20-927, K.1997/251).

ÜLKE

TOPRAKLARININ
YABANCILARA

SATIŞINA
HAYIR!..

3. BOĞAZ
KÖPRÜSÜNE
HAYIR!..

ÜLKE
TOPRAKLARININ
YABANCILARA
SATIŞINA
HAYIR!..

**3. BOĞAZ
KÖPRÜSÜNE
HAYIR!..**

“Türkiye’de orman sınırları dışına çıkartılan ve kamuoyunca 2/B olarak değerlendirilen yerlerden **dört bir yanı orman ile çevrili olan yerler” konusunda ayrıntılı bilgileri istenildiğinde, Çevre ve Orman Bakanlığı’nın hemen kesin verileri sunmasının olanaklı olmadığını, kurumun kendisi söylemektedir.**

10 Şubat 2004 tarihli MİLLİYET Gazetesinde, “**SEÇİM YAĞMASI**” başlığı ile verilen ve “**Ormanın ortasında utanç tabloları**” şeklinde değerlendirilen ve dört tarafı devlet ormanı olarak çevrili olan bir yer ile ilgili olarak, Çevre ve Orman Bakanlığı’nın, “...**Bu yerler 2B yasası kapsamında orman sınırları dışında tutulmuş...**” şeklindeki değerlendirme yapması düşündürücüdür...

Milyet, 11 Şubat 2004 Çarşamba

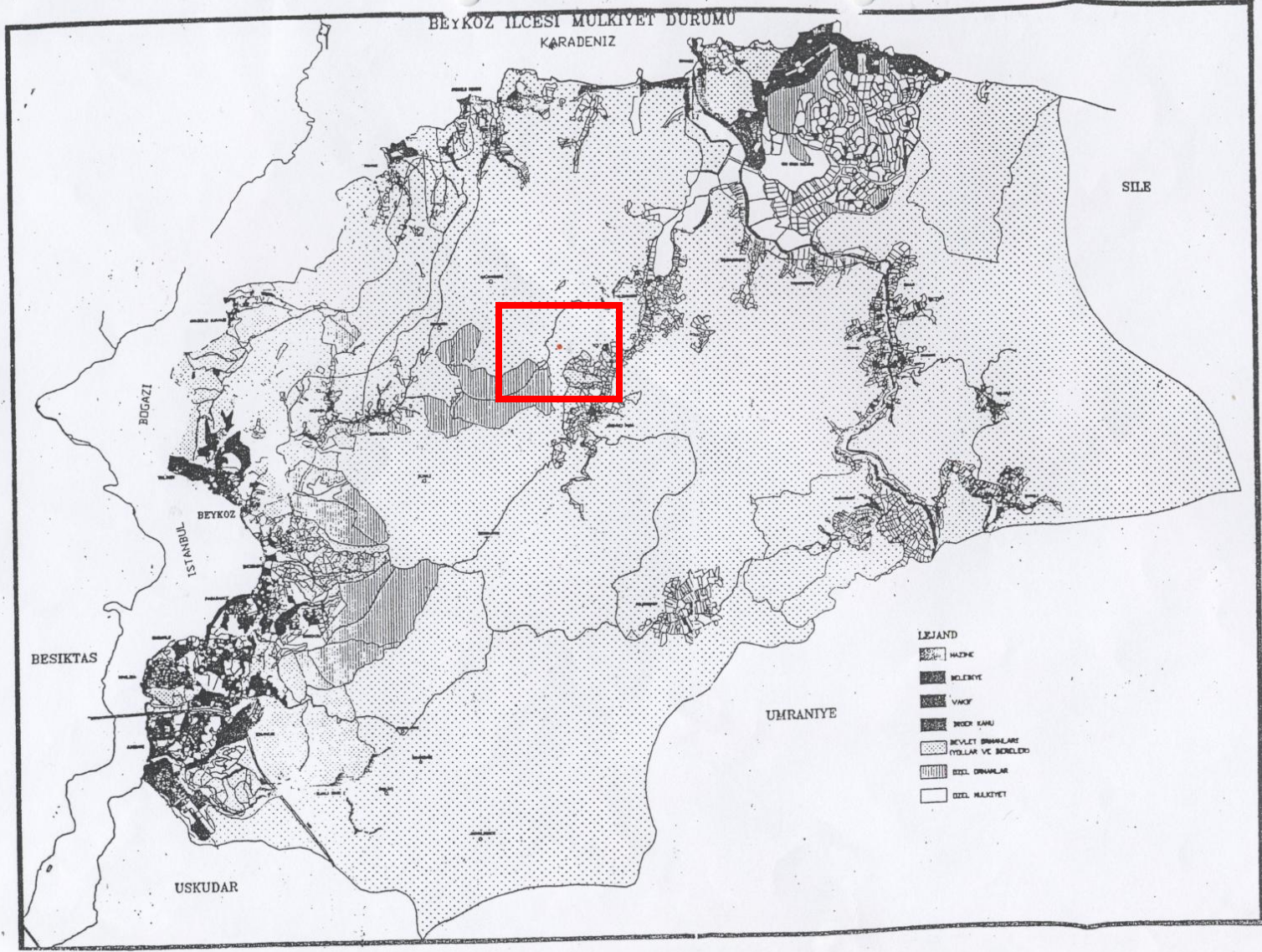

Meğer o araziler orman değilmiş

"Seçim yağması" manşetimizde yer alan fotoğraflardaki arazilerin orman vasfını yitirdiğini, yani 2B kapsamına girdiğini belirten yetkililer, "Ancak yapılar yine de derhal yıkılacak" dedi

ÖMER ERBİL / SERHAT OĞUZ

Seçim öncesi İstanbul'da yaşanan orman katliamını gündeme getirmemizin ardından İçişleri ile Çevre ve Orman bakanlıkları soruşturma başlattı. İçişleri Bakanlığı olayı incelemek üzere bir müfettiş görevlendirdi. İstanbul Orman Bölge Müdürü Faruk Çebi, söz konusu yerlerin daha önce 2B kapsamında orman dışına çıkarılmış olduğunu savundu. Beykoz Belediye Başkanı Alaattin Köşeler de, 2B kapsamındaki arazilerde bulunan binaların kaçak olduğunu ve yıkılacağını belirtti. Orman içinden 20 dakika araçla ilerleyerek ulaştığımız fotoğraflardaki yerlerin etrafıysa sık meşe ağaçlarıyla kaplıydı.

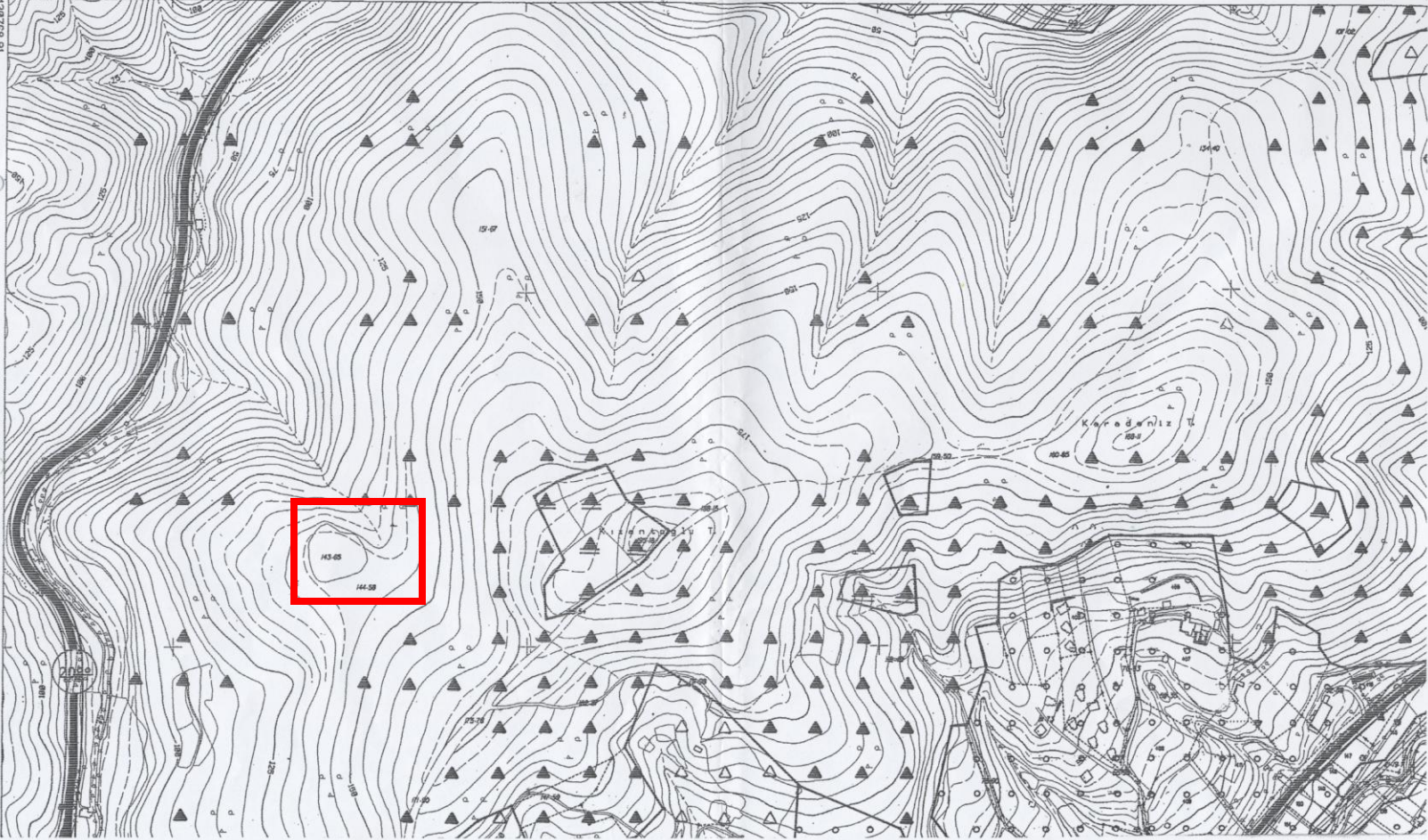
**ÜLKE
TOPRAKLARININ
YABANCILARA
SATIŞINA
HAYIR!..**

İSTANBUL-F22-d-09-c

İSTANBUL-F22-d-09-b

4568415.88

430769.91

3. BOĞAZ
KÖPRÜSÜNE
HAYIR!..

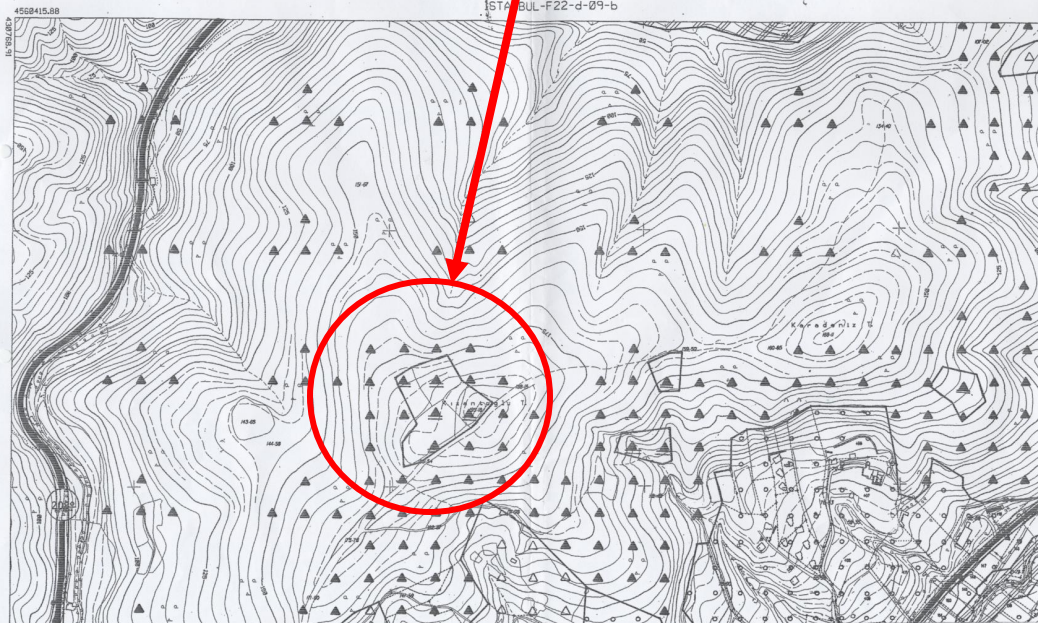

**ÜLKE
TOPRAKLARININ
YABANCI LARA
SATIŞINA
HAYIR!..**

İSTANBUL-F22-d-09-c

3. BOĞAZ
KÖPRÜSÜNE
HAYIR!..

Kültür arazileri veya il, ilçe veya köy merkezleri dışında kalan, bunlarla herhangi bir ilişkisi bulunmayan, ancak orman içinde yer alan ve herhangi bir nedenle var olan açıklıkların, “2/B” uygulaması dışında tutulmaları gerekirken, orman dışına çıkarılmaları ve özel mülkiyete elverişli duruma getirilmeleri yanlıştır.

Çevre ve Orman Bakanlığı'nın orman içi açıklıkların “2/B” uygulamasına konu olmasını ve bunu 6831 sayılı Kanununun 17. maddesinin birinci fıkrasına dayandırmasını, “**Anayasamız mülkiyet hakkının kutsallığından bahsetmektedir**” değerlendirmesiyle açıklaması ise düşündürücüdür.

Görüldüğü üzere, mülkiyet hakkı, Çevre ve Orman Bakanlığı'nın görüşünün tersine “kutsal” değil, “sosyal” bir haktır ve toplum veya kamu yararı söz konusu olduğunda özel mülkiyetin kısıtlanması da doğal kabul edilmektedir.

Gerek mülkiyet hakkı, gerekse ormanlara ilişkin anayasa kuralları ve Anayasa Mahkemesi kararları birlikte değerlendirildiğinde, ormanların ve "2/B" adıyla orman içi açıklıkların işgali ve mülkiyet konusu yapılması olanaksızdır ve "mülkiyet hakkının kutsallığı" gibi yanlış değerlendirmelerle, ormanlardan çıkar sağlamaya çalışanları cesaretlendirecek ifadelerden de özenle kaçınmak gerekmektedir.

Yasa koyucunun, kamu hizmetlerine tahsis edilip edilmediğine veya imar planı kapsamında kalıp kalmadığına bakılmaksızın, "2/B" alanlarının işgalcilerine satılmasına karar vermesi, kamu düzeni, imar planlaması ve taşınmazlar politikası açısından sakıncalıdır ve "2/B" sahalarının gelişigüzel bir şekilde ormanı işgal edenlere devredilmesinin büyük bir yağmaya ve orman talanına yol açacağı şimdiden bellidir.

Türk Medeni Kanunu'nun kazandırıcı zamanaşımı ile edinmeye ilişkin kuralı, dört tarafı devlet ormanı ile çevrili olan yerlerde geçerli değildir. Bunun nedeni, 6831 sayılı Orman Yasası'nın 17. maddesi gereği, orman içi açıklıkların veya boşlukların kullanılmasının ve tasarrufunun orman aleyhine genişletme yaratması ve orman bütünlüğünü bozmasıdır. Bu yüzden, orman içi açıklıkların veya boşlukların kazandırıcı zamanaşımı ile edinilmesi de olanaksızdır (Yargıtay 8.H.D.Kararı, 30.09.2002 tarih ve E.2002/6607, K.2002/6707).

Orman kadastro komisyonları tarafından, dört tarafı devlet ormanı ile çevrili yerlerin de orman sınırları dışına çıkarıldığı ve bu yerler üzerinde yasalara aykırı bina ve tesislerin yapıldığı (Milliyet Gazetesi, 10-11 Şubat 2004) dikkate alındığında, bu komisyonların yetkilerini ne denli kötüye kullandıkları ortaya çıkmaktadır.

Orman Kadastrosu ve Orman Sınırları Dışına Çıkarılan 2B Alanlarının Kadastro ve Mülkiyet Sorunları

Ormanları sınırlandırma ve orman sınırları dışına çıkartma (2/A-B) uygulaması, Orman Genel Müdürlüğü bünyesindeki "orman kadastro komisyonları" tarafından yapılmaktadır. Orman kadastro komisyonları, öncelikle orman sınırlarını belirlemekte ve ardından 6831 sayılı Orman Kanunu'nun "2/B" maddesi hükümlerini uygulamaktadırlar (2/B Yönetmeliği, madde: 44). Ormanları sınırlama işlemi ile orman dışına çıkarma işlemi birbirinden ayrıdır (Anayasa Mahkemesi Kararı, 11.12.1990, E.1990/37, K.1990/32). SINMAZ ve KARATAŞ (1995: 299)'a göre, "bir yerde orman dışına çıkarmadan söz edebilmek için, o yerde orman sınırlarının belirlenmiş olması, bir başka deyişle ormanın dış sınırının kapatılması gerekmektedir. Her iki çalışmanın aynı anda yapılması durumunda ise, öncelik, ormanların sınırlandırılmasına verilmelidir." Görülmektedir ki, sınırlandırma çalışması yapılmaksızın ormanlardan orman dışına çıkarma olanaksızdır.

Tüm işlerin peşi sıra yapılması ve her bir işlemin tapu kütüğüne tescil edilmesi zorunludur. Bu süreçte üç ayrı kurumun (Orman Genel Müdürlüğü, Orman ve Köy İlişkileri "ORKÖY" Genel Müdürlüğü, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü) tam bir eşgüdüm ve işbirliği içinde çalışması ve faaliyetlerin de aksatılmadan yerine getirilmesi gerekmektedir.

Belirtmek gerekir ki, sonuçlara bakıldığında, devletin tüm organlarının, ormanların yağmalanmasında ve "2/B" sorununun meydana gelmesinde payları bulunmaktadır. Buna karşın yağmanın sorumlusunun bulunmaması ise, başıboşluğun tipik bir göstergesidir.

Anayasa'ya göre, "... ormanlar zamanaşımı ile mülk edinilemez..." (Madde: 169). 1987 tarihli ve 3402 sayılı Kadastro Yasası da, "...Ormanlar... tapuda kayıtlı olsun veya olmasın kazandırıcı zamanaşımı yolu ile iktisap edilemez..." demektedir (Madde: 18). Türk hukuk sisteminde de, "devlet ormanı üzerinde orman niteliği ile kurulan bir zilyetliğin hiçbir değerinin bulunmadığı ve devlet ormanlarında sahiplenme yaratacak haklı bir zilyetlik kurulmasının olanaksız olduğu," kabul edilmiştir. Anayasa'da, ormanların korunması ve güvence altına alınmasına ilişkin "özel kurallar" konulması dışında, ayrıca "2/B" alanlarının da orman köylüsü dahil hiçbir kişinin mülkiyetine geçemeyeceği de öngörülmüştür. Anayasa'nın 170. maddesinde, orman sınırları dışına çıkartılan yerlere ilişkin, "... orman içindeki köyler halkının kısmen veya tamamen bu yerlere yerleştirilmesi için devlet eliyle... ihya edilerek bu halkın yararlanmasına tahsisi kanunla düzenlenir..." denmektedir. Anayasa Mahkemesi de (14.03.1989 tarihli ve E.1988/35, K.1989/13 sayılı karar), "... orman niteliğini yitiren yer, orman toprağı olmakla devletindir. Bu nitelikteki bir yer, ancak ihya edilerek anayasa doğrultusunda köylüye verilebilir, kişilerin özel mülkiyetine geçirilemez..." görüşündedir. Bu durumda, anayasa ile halka (orman köylüsüne) tanınan hak, "mülkiyet" değil "yararlanma" hakkıdır (Anayasa Mahkemesi Kararı, 01.06.1988, E.1987/31, K.1988/13). Bu yararlanmanın da, tarım ve hayvancılık faaliyetleri ile sınırlı olduğu görülmektedir.

3. BOĞAZ
KÖPRÜSÜNE
HAYIR!..

“2/B” olarak adlandırılan orman dışına çıkarılan yerlerin, “**orman köylüsünün yararlanmasına tahsisi**” dışında, başka bir amaçla değerlendirilmesi olanaksızdır. Bu yerlerin, yalnızca, “*orman köyleri halkının nakli ve yerleştirilmesi ve böylelikle ormanların tahribi önlenerek ulusal ekonomiye katkısı sağlanmak suretiyle orman köylüsünün üretici duruma getirilip kalkındırılmasında kullanılması,*” amaçlanmıştır.

Öyleyse, anayasaya ve Anayasa Mahkemesi kararlarına aykırı oldukları bilinmesine karşın, "2/B" alanlarının, orman sınırları dışına çıkarıldıkları tarihteki fiili kullanım durumlarına göre ifraz edilerek, üzerinde yapısı bulunanlara satılması için pek çok yasa çıkarılmıştır;

- ➔ Tapu ve zilyetlik yoluyla ormandan yer kazandıran 21.06.1987 tarih ve 3402 sayılı Kadastro Yasası (Madde: 45).
- ➔ 2/B alanlarının kullanıcılarına, başkalarına ve hatta orman içi köyler halkına bile satılmalarını sağlayan 17.10.1983 tarih ve 2924 sayılı Yasa (Madde: 11, 14); 3290-3366 sayılı yasalarla değişik 24.02.1984 tarih ve 2981 sayılı Yasa (Geçici Madde: 2/e); 29.06.2001 tarih ve 4706 sayılı Yasa (Madde: 3).

Yukarıda belirtilen yasalarla, İstanbul'da başta Beykoz, Ümraniye, Sarıyer, Kartal, Sultanbeyli, Ömerli olmak üzere Türkiye'nin dört bir yanında "2/B" alanları ıslah imar planı uygulamalarına konu olmuş ve gecekondular sahiplerine satılmıştır. Bu uygulamalar yıllarca sürmüştür. Bu yasalarla "2/B" alanlarının tümünden satılmayacağını anlaşılmaması üzerine (Anayasa Mahkemesi Kararı, 30.03.1993, E.1992/48, K.1993/14; Anayasa Mahkemesi Kararı, 27.09.1995, E.1995/13, K.1995/51; Anayasa Mahkemesi Kararı, 23.01.2002, E.2001/382, K.2002/21), bu kez, Anayasa'nın 170. maddesinin değiştirilmesi yoluna gidilmiştir. 4734.19 km² dolayındaki "2/B" arazilerinin satılarak 25 milyar USD gelir beklentisiyle devreye konulan anayasa değişiklikleri, iki kez TBMM'den geçmiş, ancak Cumhurbaşkanı tarafından veto edilmesi nedeniyle yasalaşamamıştır.

Tapu Kütüğüne Tescil Edilemeyen Orman Kadastrosu Faaliyetlerine Tescil Kabiliyeti Kazandırılması

Türkiye ormancılığının en önemli görevi, “orman kadastrusunun bir an önce bitirilmesi ve ormanların anayasada belirtilen 31.12.1981 günü itibariyle sınırlarının hava fotoğrafları ve diğer çalışmalarla tespit edilerek tapu kütüğüne tescil edilmesidir.” Bu aşamada, gerçekten orman niteliği taşımadığı görülen yerler de belirlenebilir. İkinci önemli görev ise, “önceki yıllarda sınırlandırılmakla beraber kadastro tekniğine uygun yapılmadıkları için tapu kütüğüne tescil edilemeyen orman sınırlandırma çalışmalarına tescil kabiliyetinin kazandırılmasıdır.” Böylelikle, sürdürülebilir ormancılık açısından orman alanlarının niceliğini ve niteliğini olumsuz etkileyecek etkenler yok edilebilir ve orman alanlarının azalmasına yol açan nedenler ortadan kaldırılabilir.

Çevre ve Orman Bakanlığı'nca, TBMM'de 7/2891 esas sayılı yazılı soru önergesine verilen yanıtta, "... orman kadastro komisyonları; evveliyatı orman olup, bugün itibariyle orman niteliğini kaybetmiş bir yerde, 6831 sayılı Kanunun 2/B maddesi şartlarını araştırırken, 31.12.1981 tarihine en yakın bulabildiği hava fotoğrafları, memleket haritası, o yerle ilgili olarak 31.12.1981 tarihi öncesinden düzenlenmiş açma, yerleşme, faydalanma ve işgal suçlarına ait zabıtlar, hatta yargı kararları gibi belgeler ile bilirkişi beyanlarını değerlendirmek suretiyle karar vermektedirler..." denilmektedir. Çevre ve Orman Bakanlığı'nın bu görüşüne göre, Anayasa'nın 169. ve 170. maddelerinde ifade edilen, "...31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tamamen kaybetmiş yerlerin..." nitelemesindeki "31.12.1981" günü itibariyle ormanın durumunu belirlemek için kesin fotoğraf ve belgeler elde yoktur. Bu tarihe en yakın tarihli fotoğraf ve belgelerle objektif bir tespit ve değerlendirme olanaklı mıdır? Bu durumda, orman kadastro komisyonu üyelerinin, "**kişisel tespit ve değerlendirmeleri**" büyük önem taşımaktadır. 31.12.1981 tarihinden sonraki orman işgallerinin, belirtilen tarihten önce nitelik yitirdiği kanaati ile yasallaştırılmaları her zaman olanaklıdır? Görüldüğü üzere, ormanlarımızın geleceğinin, nesnel ve bilimsel olmayan, kişisel tercihlerin ve değerlendirilmelerin takdirine bırakılması düşündürücüdür.

Bu durumda, orman suçu işlemenin, ormanlardan pay kapmada kesin delil kabul edildiği görülmektedir. Ormanları tahrip etmenin, işgal etmenin ve yağmalamanın karşılığı cezalandırma değil, adeta bir ödüllendirme olarak görülmektedir. Bu yaklaşımla, ormanları korumak ve güvence altında tutmak olanaksızdır.

Çevre ve Orman Bakanlığı'nın da kabul ettiği üzere, belirtilen nedenlerle, kadastro tekniğine uygun yapılmayan orman kadastrusunun önemli bir bölümü tapu kütüğüne tescil edilememiştir. Bu yüzden, Türkiye'de ormanların yüzölçümü kesin olarak verilememektedir.

Anayasa Mahkemesi'nin 1.06.1988 tarihli, Esas 1987/32 ve Karar 1988/14 sayılı kararlarında da belirtildiği üzere, "sınırlandırılmasının ardından tapu kütüğüne de kaydedilmesi gereken ve böylelikle koruma ve güvence altına alınabilen ormanların, ancak bundan sonra istismarı ve talanı olanaksız duruma gelir."

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda, "orman kadastrosu, ormansızlaşmayı yok edecek en önemli faaliyetler arasında," sayılmakta ve "kadastro işlerinin tamamlanmaması, ormancılık sektörünün temel sorunları arasında," kabul edilmektedir.

6831 sayılı Yasa'nın 9. maddesinde, "kadastrosu yapılacak ormanların sınırları komisyonlarca, arazi üzerinde belirlenir, ölçülür, varsa hava fotoğraflarına işaretlenir ve bu işlemler tutanakla tevsik edilir" denilmektedir. Orman kadastrosu çalışmalarında bir yerin 31.12.1981 gününden önceki durumunun saptanmasında, "Harita Genel Komutanlığı ve ilgili kamu kuruluşları tarafından yapılan 1/25 000 veya daha büyük ölçekli memleket haritaları ve bu haritaların yapımında kullanılan veya diğer kuruluşlarca çekilen hava fotoğrafları" göz önünde bulundurulur (2/B Yönetmeliği, Madde: 37). Sözü edilen kurallar, "memleket haritalarının asıllarının" her zaman resmi bir belge sayılması nedeniyle, bunlara karşı sahtecilik savında bulunulamayacağı (H.U.M.Y. Madde: 314) ve orman uyuşmazlıklarında kesin delil (H.U.M.Y. Madde: 295) olarak kullanılacağı yönündedir (SINMAZ ve KARATAŞ, 1995: 73). Bu yaklaşım, "kadastro ve diğer ormancılık hizmetleri için gerekli hava fotoğrafları, Tarım ve Orman Bakanlığı'nca yapılır ve yaptırılır. Ölçme yöntemlerine ait uygulanacak teknik hususlar yönetmelikte belirlenir" hükümlerinin yasada yer almasını gerektirecek kadar önem taşımaktadır (6831 sayılı Yasa, Madde: 9).

Bununla birlikte, orman kadastro komisyonları tarafından yürütülen sınırlandırma çalışmalarının bir kısmı;

- ➔ Büyük Ölçekli Haritaların Yapım Yönetmeliği (Resmi Gazete, Tarih: 31.01.1988, Sayı: 197121)
- ➔ Tescile Konu Olan Harita ve Planlar Yönetmeliği (Resmi Gazete, Tarih: 06.08.1973, Sayı: 14697) ve buna dayalı çıkarılan genelge eki yönergelere

uygun yapılmadıkları için tapu kütüğüne tescil edilememektedir. Ancak, orman sınırları araziye uygulanamıyorsa, var olan sınır bilgilerinin, "kadastro teknik standartlarına" uygun duruma getirilmeleri gerekmektedir.

Orman sınırlarını gösteren harita ve kroki uygulaması uzmanlık isteyen bir konudur (Yargıtay 20. H.D. Kararı, 19.11.1992, E.5002, K.6279). Bu durumda, ormanların "tespiti" ve "arazide sınırlarının belirlenmesi (tahdit)" işinin "*orman mühendisleri*" tarafından; "arazide belirlenen orman sınırlarının ölçülmesi", "hesap", "tersimat" ve "aplikasyon" işlerinin ise "*harita ve kadastro mühendisleri*" tarafından yapılması gerekmektedir. Buna karşın, 1937 yılından günümüze kadar bütün bu faaliyetler orman mühendisleri tarafından yürütülmüştür. Türk hukuk sisteminde, yıllarca, "...bir yerin orman olup olmadığını belirleme işinin..." orman mühendislerine ait olduğu belirtilmiş (Yargıtay 20. H.D. Kararı, 08.10.1992, E.13695, K.4883; Yargıtay 20. H.D. Kararı, 20.11.1992, E.4757, K.6321), ayrıca "...kesinleşen tahdit haritalarını uygulamada uzman... orman mühendisleridir..." denilmiştir (Yargıtay 20. H.D. Kararı, 25.04.1993, E.10193, K.4610

05.11.2003 tarih ve 4999 sayılı Yasa ile Orman Yasası'nda yapılan değişlikle (Madde: 10), bu sürece son verilmiş ve “**kadastrosu tamamlanan ormanlara ait haritaların yapılmasında, ölçme, hesap, tersimat ve aplikasyon işlerinde harita ve kadastro mühendislerinin yetkili ve sorumlu olduklarına**” yasa hükmüne dönüşmüştür. Türkiye’de, her işte olduğu gibi ormanların sınırlandırılması konusunda da, yanlış ve yetersiz çalışmalar sonucu kaybedilen yılların ve değerlerin farkına geç varılmış ve harita mühendislik hizmetlerinin devreye konulmasına 67 yıl sonra karar verilmiştir.

Yapılan bu düzenlemeyle, “tapu kütüğüne tescil edilmeyen orman kadastrasına tescil kabiliyetinin kazandırılması yetkisi” de orman kadastro komisyonlarına verilmiştir. Belirtilen faaliyetlerin nasıl, ne zaman, hangi kaynaklarla, ne kadar ekiple yapılacağı belirtilmediği gibi, bu faaliyetler için gerekli olan teknik, akçalı, yönetsel ve hukuksal düzenlemelerin ne zaman yapılacağı, gereksinmelerin nasıl karşılanacağı da tanımlanmamıştır. Harita ve kadastro mühendislerinin temsil edilmediği, orman mühendislerinin de azınlıkta oldukları orman kadastro komisyonlarının belirtilen faaliyetleri yapabilecekleri kuşkuludur?

Hatalı Bir Şekilde Orman Sınırları Dışına Çıkarıldığı Tespit Edilen 2B Alanlarının Yeniden Ormana Dönüştürülmesi

Hatalı bir şekilde orman sınırları dışına çıkarıldığı saptanan "2/B" alanlarının (İstanbul'da 183 km² olan orman alanı dışına çıkarmanın 1/3'ü yanlışlıkla çıkarılmıştır), maliye hazinesi adına tapu kütüğüne tescil edildikten sonra, Maliye Bakanlığı tarafından, Çevre ve Orman Bakanlığı'na ormanlaştırılmak üzere bir protokol ile tahsis edilmesi gerekmektedir.

Bu işlemin yapılabilmesi için, öncelikle, "2/B" alanlarının tapu kütüğüne tescil edilmeleri gerekmektedir. Bunun için de, ormanın sınırlandırılması ve ardından "2/B" alanının bu orman alanından ayrılması gerekmektedir. 6831 ve 2924 sayılı yasalar uyarınca yürütülen ve süreci uzun olan bu işlemlerden kaçınılarak, tescil konusunda son yıllarda, "idari yoldan tescil" yönteminin tercih edildiği görülmektedir. Oysa orman sınırları dışına çıkarılan "2/B" alanlarının idari yoldan hazine adına tescil edileceğine ilişkin orman mevzuatında bir düzenleme bulunmamaktadır. Orman kadastro komisyonları devre dışı bırakarak, ormanların veya "2/B" alanlarının tapuya tescil edilmesinde defterdarlık veya mal müdürlüklerinin istemleri uyarınca idari yoldan tescil yönteminin devreye sokulmaya çalışılması yanlıştır. Zaten son yıllarda, yargı tarafından, idari yoldan tescillerin iptal edildikleri görülmektedir.

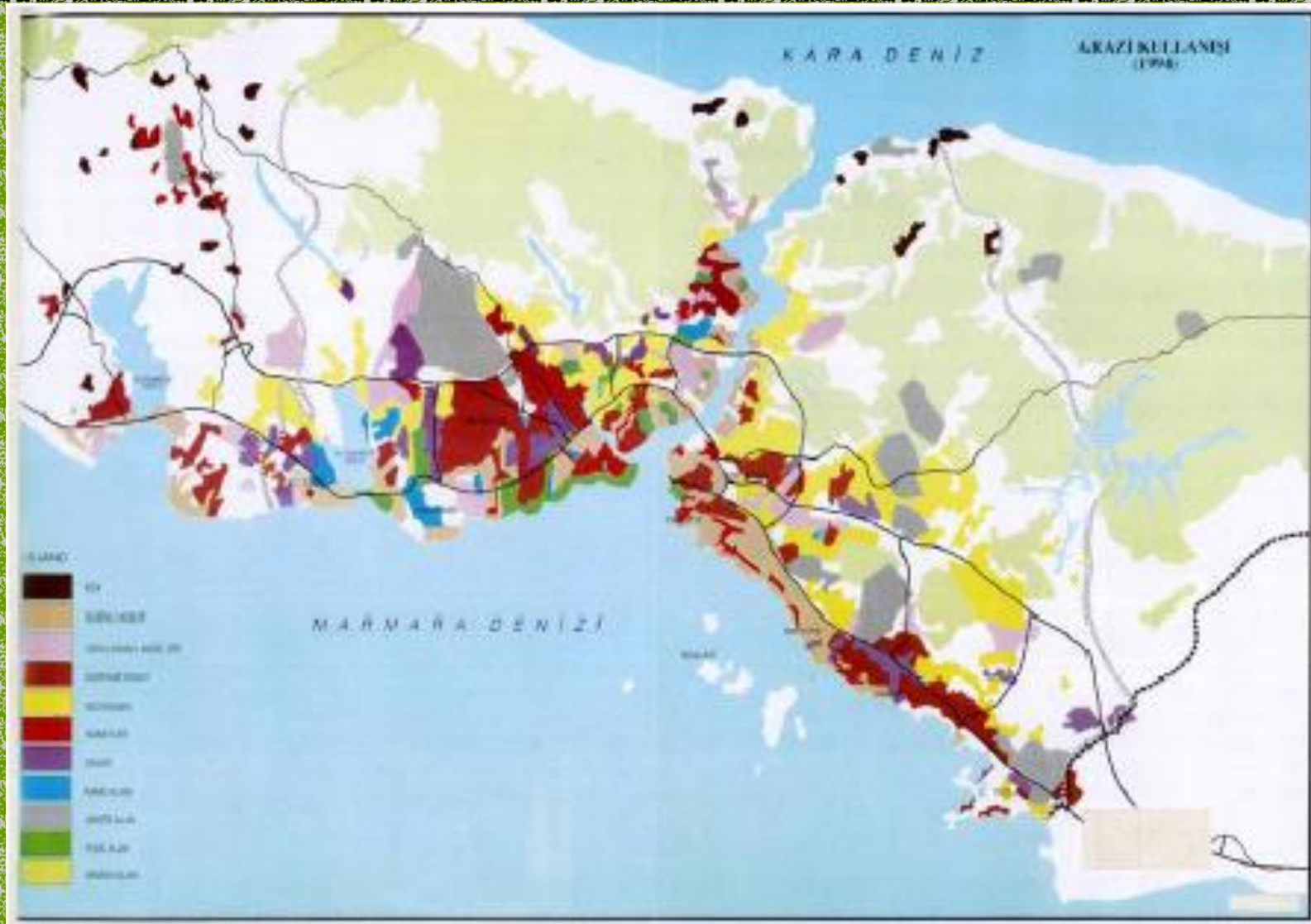

Böylesi bir yola başvurulmasının tek nedeni, orman kadastro komisyonlarının görevlerini gereği gibi yapmamalarıdır. Oysa, 3402 sayılı Kadastro Yasası'nda (Madde: 3) belirtilen "kadastro ekipleri"ne benzer ekiplerin, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü içinde oluşturulması kabul görmüyorsa, bu durumda Orman Genel Müdürlüğü bünyesinde oluşturularak, orman sınırlarının gerek arazide ve gerekse haritalarda kısa sürede tespiti ve tapuya tescili olanaklıdır. Böylesi bir uygulama yerine, Çevre ve Orman Bakanlığı bünyesinde özerk konumdaki "orman kadastro komisyonları" eliyle faaliyetlerin sürdürülmesi ve Orman İşletme Müdürlüklerinin devre dışı bırakılması yanlıştır. Aynı bakanlık içinde, ancak birbirinden farklı organlar eliyle orman varlığının tespitinin ve korunmasının olanaksız olduğu 67 yıllık deneyimden bellidir. 3402 sayılı Kadastro Yasası ile edinilen deneyimler çerçevesinde, Orman İşletme Müdürlükleri bünyesinde, gereksinme kadar oluşturulacak böylesi ekiplerle orman kadastrosu daha hızlı, kolay ve güvenilir biçimde yapılabilir. Bu ekiplerin tutanaklarının 3402 sayılı yasadakine benzer biçimde kesinleşmesi ile orman kadastro komisyonları ve orman işletme müdürlükleri arasında yaşanan kısır döngü aşılabılır ve pek çok uyuşmazlığın idari incelemeler sırasında çözülmesi de sağlanabilir. Böylelikle, orman köylüsü ile devlet arasında yaşanan ve yıllar süren uyuşmazlıklar da en aza indirilebilir. Ancak, Çevre ve Orman Bakanlığı'nın, 67 yıldır süren yanlışlıklara son vermek yerine, bunlarda ısrar etme eğiliminde olması düşündürücüdür.

Bir Örnek İnceleme Alanı Beykoz (İstanbul)

ÜLKE
TOPRAKLARININ
YABANCILARA
SATIŞINA
HAYIR!..

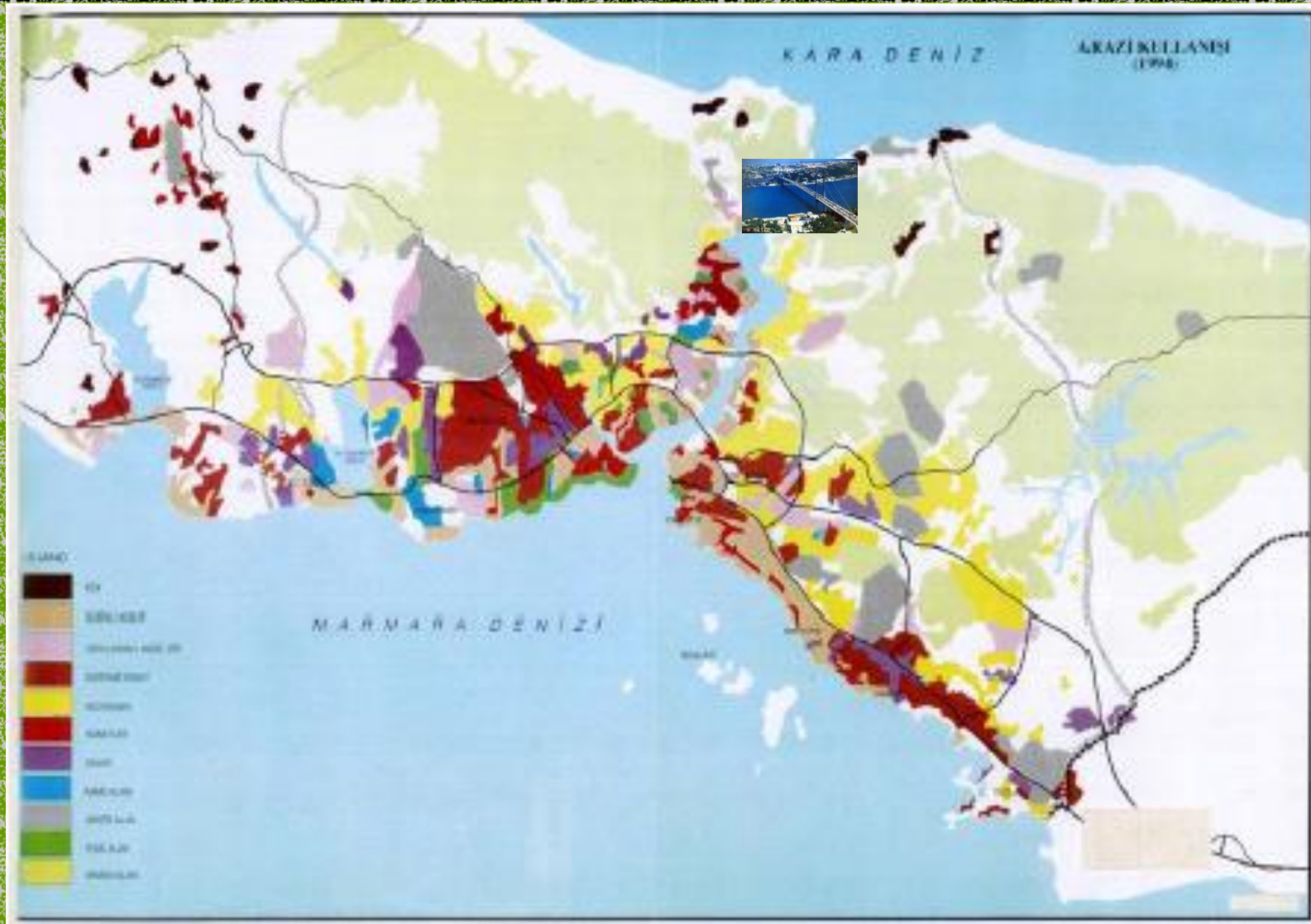
3. BOĞAZ
KÖPRÜSÜNE
HAYIR!..

22.08.2004 / Kaynak : AA

3. boğaz köprüsü geçişi için 6 alternatif belirlendi

İstanbul'da 3. boğaz köprüsü geçişi için 6 alternatif güzergah belirlenirken, halen kesinleşen bir güzergah bulunmuyor.

Alternatif güzergahlar Nakkaştepe-Ortaköy, Vaniköy-Arnavutköy, Çubuklu-Yeniköy, **Beykoz-Kireçburnu, Yuşatepesi-Rumelikavağı ve Garipçe-Poyrazköy** hatlarından oluşuyor.

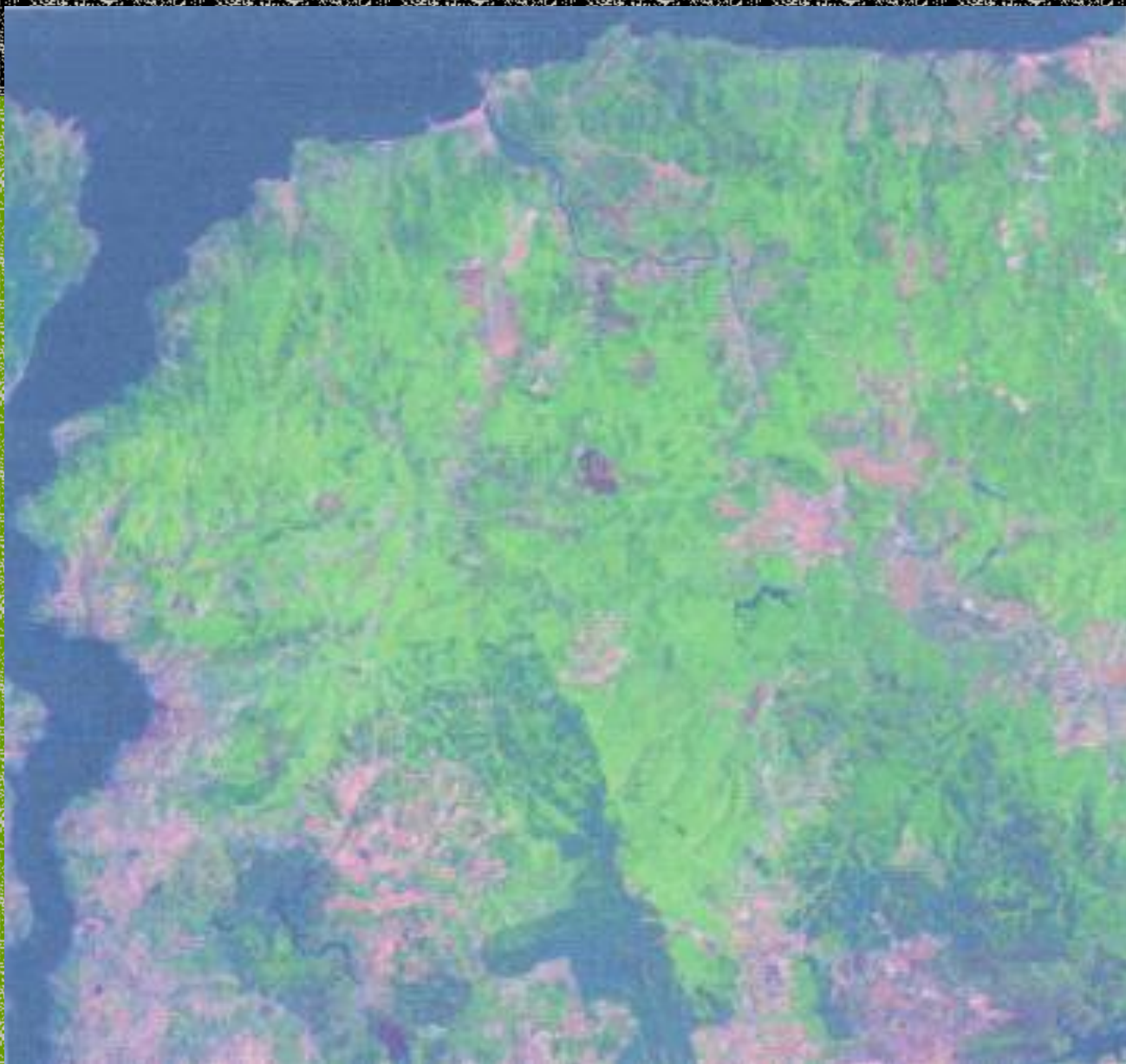

3. BOĞAZ
KÖPRÜSÜNE
HAYIR!..

İLÇE	2B ALANI (Ha)	2B ALANINDAKİ FİİLİ ORMAN ALANI (Ha)	2B ALANININ KULLANIM	FİİLİ BİÇİMİ	AÇIKLAMA
			TARIM ALANI (Ha)	YERLEŞİM ALANI (Ha)	
UMRANIYE	1.896,0316	22,9750	1.364,8614	452,5156	35.884 Konut+125 Tesis; 204, 3548 Ha Alan Satılmış
BEYKOZ	3.186,1407	81,8555	1.547,4112	1.556,9007	25.296 Konut+358 Tesis; 103,9800 Ha Alan Tapulu
KARTAL	292,7141	5,0840	175,7301	98,2200	909 Konut; 117,66 Ha Alan Tapulu
PENDİK	883,9206	18,6628	763,4506	101,6812	1.508 Konut+18 Tesis
TOPLAM	6.258,8070	128,5773	3.851,4533	2.209,3175	63.597 Konut+501 Tesis; 204,3548 Ha Alan Satılmış; 221, 64 Ha Alan Tapulu

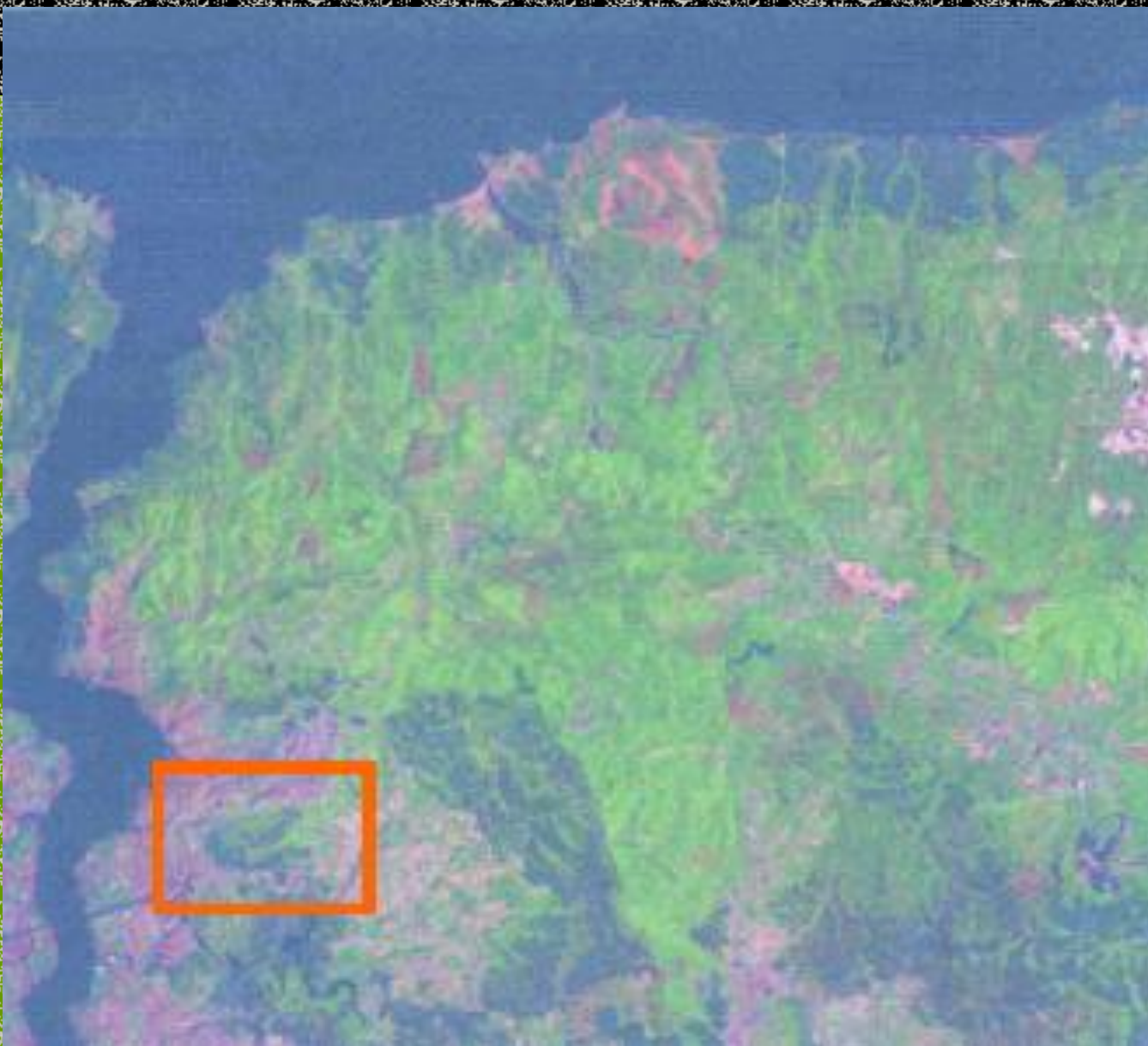
Çizelge 5: İstanbul'un Anadolu Yakasında Bulunan 5 İlçede 2B Alanlarının Durumu (1988-1990)

3. BOĞAZ
KÖPRÜSÜNE
HAYIR!..

Beykoz, 1984

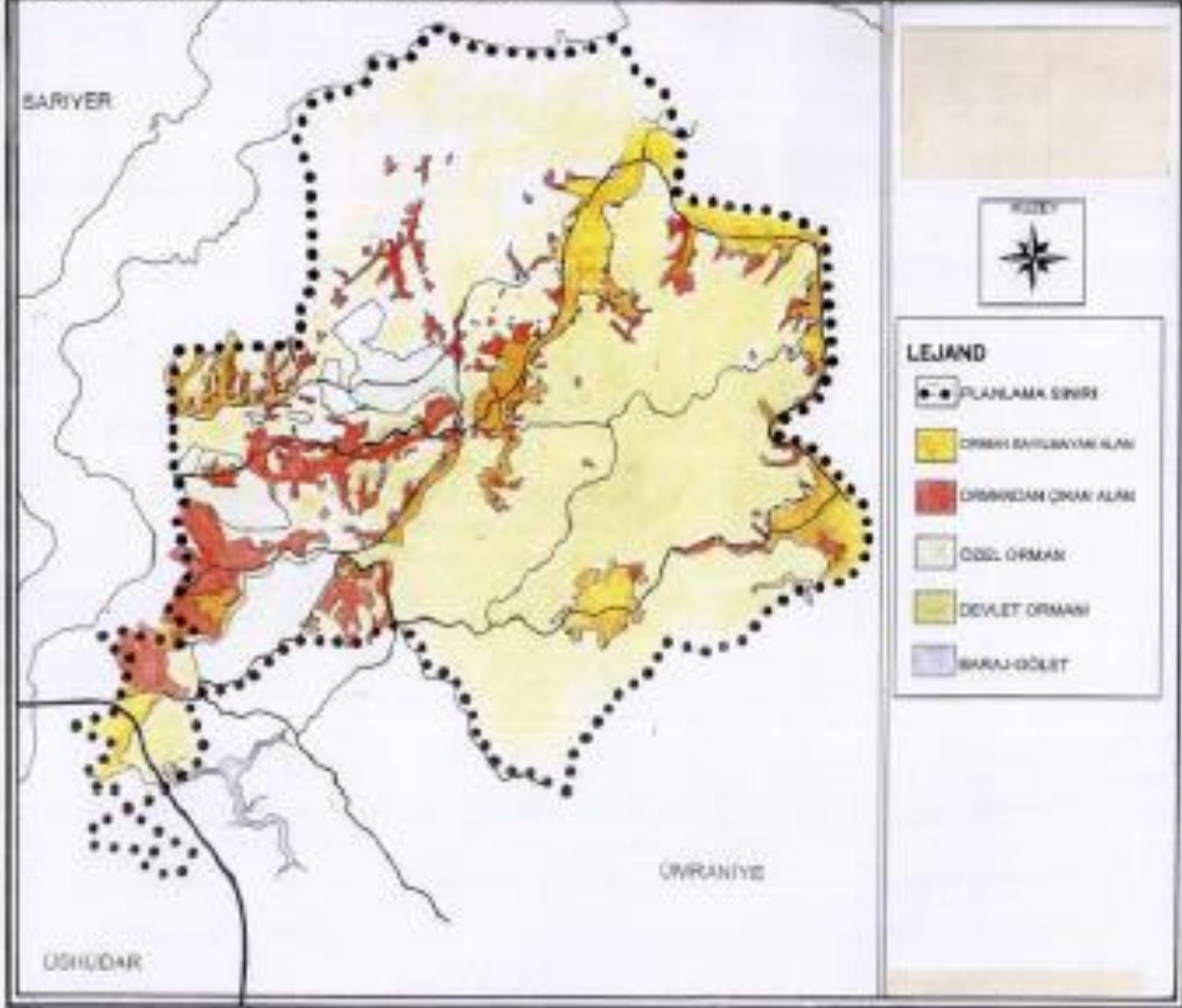

ÜLKE
TOPRAKLARININ
YABANCILARA
SATIŞINA
HAYIR!..

Çavuşbaşı, 2001

ORMAN KADASTRO

Şekil 4: Beykoz İlçesi Planlama Alanındaki Orman Alanları Kullanımı

Şekil 5: TEM Otoyolu-Elmalı Barajı ve Çavuşbaşı'nda Yapılaşma

ÜLKE
TOPRAKLARININ
YABANCILARA
SATIŞINA
HAYIR!..

Şekil 6. Daha Yakın Bakışla Çavuşbaşı

ÜLKE
TOPRAKLARININ
YABANCI LARA
SATIŞINA
HAYIR!..

3. BOĞAZ
KÖPRÜSÜNE
HAYIR!..

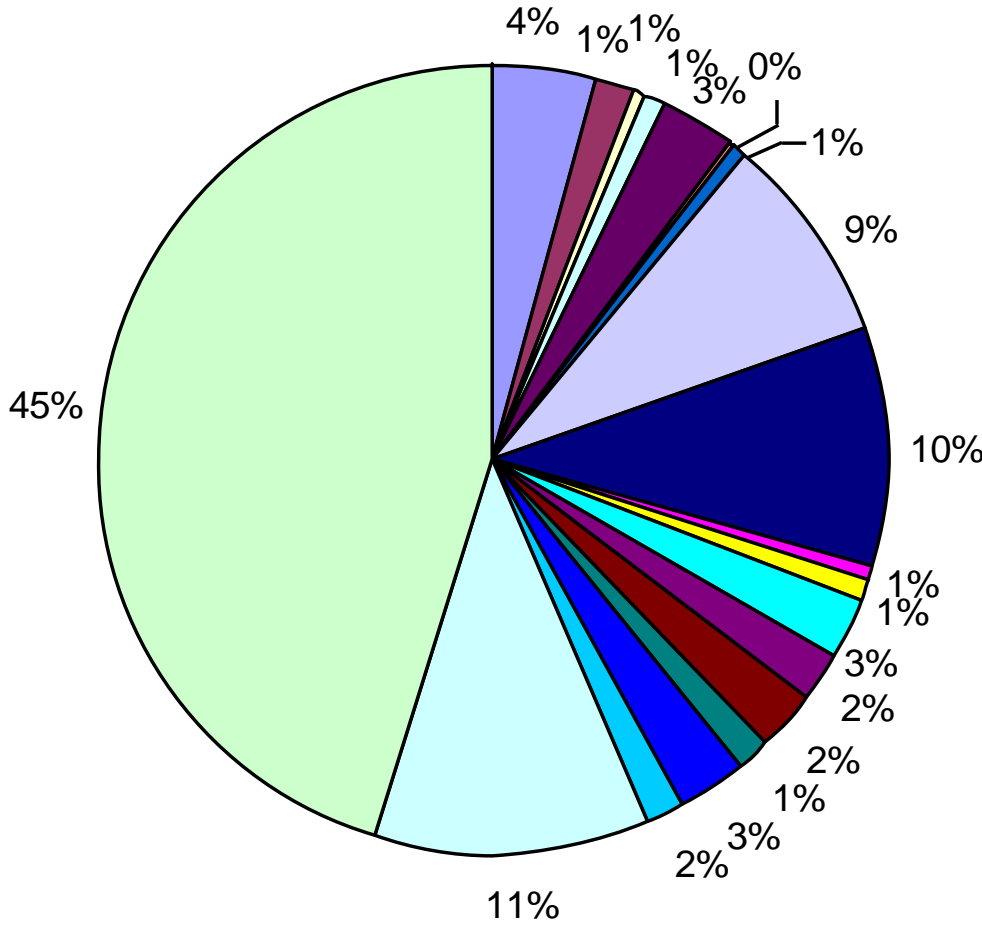
ÜLKE
TOPRAKLARININ
YABANCI LARA
SATIŞINA
HAYIR!..

**3. BOĞAZ
KÖPRÜSÜNE
HAYIR!..**

Beykoz'daki "2B" Alanları Dağılım Grafiği (1988-1990 Verileri)

- MAHMUT ŞEVKET PAŞA
- ALİ BAHADIR
- ÖĞÜMCE
- MERKEZ
- PAŞA MANDIRA
- GÖLLÜ
- BOZHANE
- KARLITEPE
- ELMALI
- AKBABA
- RİVA-ÇAYAĞZI
- ZERZEVATÇI
- ANADOLU FENERİ
- KAYNARCA
- DERESEKİ
- KILIÇLI
- CUMHURİYET
- BEYKOZ BELEDİYESİ
- ÇAVUŞBAŞI

Sonuç

Orman sorununun uluslararası bir sorun olduğu bir gerçektir. 1992 yılında Rio de Janeiro'da toplanan "**Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı**"nın sonuç bildirgesi olan **Gündem 21**'in 11. Bölümü "Ormansızlaşma İle Mücadele"ye ayrılmıştır. Bu bölümde;

"Ormanların yönetimi, korunması ve sürdürülebilir gelişme ile bağlantısının ele alındığı bu bölümde yer verilen program alanları, şunları kapsamaktadır:

(a) Her türlü orman, ormanlık alan ve korulukların çok yönlü rollerinin ve işlevlerinin sürdürülebilirliğinin sağlanması;

(b) Ağac dikimi, yeniden ağaçlandırma ve diğer iyileştirici önlemler yoluyla tüm ormanların daha iyi korunmasının ve sürdürülebilir biçimde yönetilmesinin sağlanması ve bozulan ormanlık alanların yeniden ormanlaştırılması"

vurgulanmaktadır. O zamandan bu yana gerçekleşen HABITAT II (İstanbul 1996), "Sürdürülebilir Kalkınma Dünya Zirvesi (Johannesburg 2002) bu konuyu uluslararası ölçekte ele almış zirvelerdir. Çünkü sorunun boyutları büyümekte ve insanlığın geleceğini tehlikeye sokacak boyutlar kazanmaktadır.

Bu nedenle "**sürdürülebilir ormancılık**" hedefi önemli bir hedeftir. Ülkemiz koşullarında bakıldığı zaman ise, sürdürülebilir ormancılığın bir gereği olarak, orman sınırlarının, Anayasa'nın 169. ve 170. maddelerinde belirtilen 31.12.1981 itibariyle sınırlandırılmaları ve tapu kütüğüne tescil edilmeleri zorunludur. Orman kadastro olarak adlandırılan bu çalışmalar tamamlandığı zaman, ormanlardan orman dışına çıkarma süreci son bulacaktır. Böylelikle, ormanların talanı ve istismarının dayanağı da kalmayacaktır. Bu çalışmalar tamamlandığında, 31.12.1981 tarihinden sonra ormanlarda yapıldığı saptanan tüm kaçak yapıların, kime ait olduğuna veya yapının niteliğine bakılmaksızın yıkılmaları gerekmektedir.

Geçmiş yıllarda yapılmakla beraber kadastro tekniğine uygun olmadıkları gerekçesiyle tapu kütüğüne tescil edilemeyen orman kadastrolarına tescil kabiliyetinin kazandırılması gerekmektedir.

Ormanların arazideki sınır noktalarının, a) Global Position System (GPS) veya b) Hava işareti konularak fotogrametrik yöntemle ölçülmesinin yanı sıra, orman sınır noktalarının, 1/5.000 ölçekli orto-foto haritalar üzerine işaretlenmesi ve orto-foto haritanın, orman kadastrounun temel altlığı olarak kabul edilmesi benimsenmelidir.

İlginize Teşekkürler...

Köktürk & Köktürk